

272 N. J. C. V. STOCKFLETH - J. V. SNELLMAN
4.XII 1844, FRAGMENT
HUB, JVS handskriftssamling

S T

Her Rector Snelmann

Ved min Ankomst hertil erfarede jeg af Commissarien Kock ifra
Muonioniska at De høistærede kjære Her Snelmann! var ansat som
10 Rector for Skolen i Kuopio og at De er Redacteur for Saima Tidende.
I Begyndelsen af Februar næste År kommer jeg til Hernösand,
opholder mig der ikkuns et par Dage og kommer til Christiania i
Midten af April. Skulde Her Rector erholde disse Linier så betimeligen
at jeg kunde erholde nogle Ord i Hernösand vilde jeg glæde mig
særdeles meget. Jeg ønsker at subscribere paa Deres Saima Tidende 2
Exemplarer, Jeg kjender ikke Planen for Deres Tidende, at den
omfatter fædrelandske Anliggender kan jeg antage som givet; jeg för
håbe at en og anden Meddelelse fra mig under mit Ophold i Christiania
ikke vil være ganske uden Interesse og ikke komme istrid mood
20 Tendentsen af Saima. Breve og Pakker bedes fremsendte under fölgende
Adresse:

Pastor Stockfleth
i Christiania
anbefales Det Kongelige Norske Cancelli
i Stockholm

Såsnart jeg erholder Underretning om hvad jeg har at betale skal
Betalingen strax blive fremsendt. Jag beder om at måtte erhålde
Saima fra dets förste N:o af. Forelöbigen vil jeg bemærke at det finske
(suomalainen) Sprog vil af mig næstkommende Års sidste Semester
30 blive foredraget for de Studerende ved Christiania Universitet. Hav
{***}

Karesuando 4/1***

273 J. J. TENGSTRÖM - J. V. SNELLMAN 14.XII
1844
HUB, JVS handskriftssamling

40

Helsingfors d. 14. Dec. 1844.

Gode Bror.

För Dina tre bref, hvarmed Du hug- och fagnat mig, sedan jag för ett
halft år sedan, då, såsom nu, mellan Tentamina, sist skref Dig till, och
med hvilka Du likväl äfven gjort skam af mig, får jag nu tacka Dig på
det varmaste. Bland de tre inberäknar jag det till Castrén, af hvilket jag
lätit Robert taga afskrift, hvaraf åter Du täcktes finna, att det för mig
40 har sitt värde i bredd med de begge andra. Att jag på så länge icke
skrifvit, var till en del consideration för Dina många sysselsättningar,
på hvilka jag icke ville lägga råga med någon från Din sida tvungen
tätare brefvexling. Du finner, hvad jag vill säga; och jag menar det på
fullt allvar, eller, rättare, menade; ty jag är på det angenämaste
vederlagd. Att Du med friskt och raskt sinne fortsätter Din verksam-

het, glädjer mig. Och jag uttrycker min glädje, emedan jag tror, att mitt deltagande i förening med många andras dock äfven måste tillbakaverka, ehuru det borde vara reelare. Bland Dina sista artiklar i Saima har jag många gånger genomläst den om Runebergs Fjalar. R(uneberg) ärnar svara. Det skall blifva högst intressant att se. Han var, för en vecka sedan här på några dagar. Men jag talade alls icke med honom om Fjalar, eller om Din uppsatts. Visst icke af glömska, utan af föresatts, med afseende derå, att ämnet nu var så färskt, och att det derföre ännu tilläfventyrs, så upphöjd R(uneberg) också står, dock kunde hafva för honom i början sin ömma sida. Hvad Din kritik beträffar, må Du tillåta, att jag nedlägger min hyllning. 10

Hvad Ditt hufvudthema i Saima angår, Finska nationaliteten, inser jag väl, att det icke är utan sin kärna; och Ditt sista bref upplyser mig jemväl något om, hvad Du vill och menar. Men jag kan dock icke undgå, att sakna realitet deri, motsvarig mot det pathos, hvarmed saken bedrifves. Eller jag finner deri mycket, som består blott i ett tomt postulerande. Bildningen bör väl komma inifrån! Men det är ju med nationer såsom med individer. Den ena måste ju förhålla sig mer receptivt, både i följe af anlag och läge. Bildningens rot är industrin. Den sednare tillkom hos oss utifrån, och underhölls jemväl från samma håll. Framtiden skall utvisa, om icke industrins uppkomst i det inre af landet, genom kanalen Saima, medför, hvad den verkat å kusten. Då är tvåfaldt bevisadt, att en egen socialt bildad Finsk nationalitet är en dröm. Öfvergångarna från det omedelbara sedliga lifvet till det industriela och derifrån till det rent andliga torde i Finland alltid komma att stå oförmedlade, eller mera främmande för hvarandra, abstracta, opraktiska, utifrån väckta och underhållna, blott genom ett magiskt förhållande, genom magi, sinsemellan verksamma. Det praktiska hos oss torde vara, att icke sträfva, högre än vingarna bära. Att sträfva att flyga, är visserligen början till flygt. Men man flyger ej eller derföre blott att man sträfvar, eller utan att vingarna växa. Och att de nu först skola börja att växa, synes mig osannolikt. Vi äre såsom nation en individ, hos hvilken anlagen stanna vid en utveckling, der genomdriven harmoni saknas. Härmed är icke sagdt, att icke fordran af harmoni dock är nyttig och nödvändig. Men den kan urarta till missledning och till dissonanser i stället för redan existerande spridda samklang, till karrikaturer i stället för historiestycken, som förefinnas. För att corrigera mig sjelf, medgifver jag gerna, att det är en trivial, intet sägande satts, att man icke bör flyga för högt, och att det är braf, att man flyger så högt man kan. Men äfven denna sednare satts är tom, om man icke höjer sig öfver blotta satsen. Detta kommer Du dock nog ihåg min påminnelse förutan. Att ett främmande språk hos oss är bildningens språk står i sammanhang dermed, att bildningen hos oss är inympad. Vi måste väl trösta oss med, att hon icke inympas på, icke näres och uppbäres utaf hvilken rot och stam som helst, samt att medvetandet af att nära och uppbära är en förädling af sjelfva denna rot, som dock derigenom icke förändrar sin natur. Vi Finnar utgöra i det hela af nationerna ett bondastånd i förhållande till de på bildningens trappa högre uppsatta, aristokratiska. Vi äre derföre icke blott tjenande. Men vår natur kunne vi icke förneka. Vi upphöre att blott tjena, derigenom, att vi bekänne och kännas vid vår ställning. Men allt detta har väl äfven Du besinnat. Jag kan icke säga Dig något annat nytt än för dagen. 40

Jag får då och alltså berätta, att nu till Bibliotheket kommit en half årgång af Bruno Bauers Litteratur Tidning. Dess hufvudifver tyckes

- vara mot abstrakta teorier. Hinrichs politische Vorlesungen få i sammanhang dermed sina läxor för utnötta Hegelska fraser och okunnighet i Historien m. m., hvilken der skall vara ytligt och cavalierement behandlad. Sjelf tyckes han hålla sig vid en populär, negativ kritik i praktiska ämnen, och sjunger icke ut hvad han tyckes mena. Med ett ord, jag för min del väntade något annat, bättre. – Men vi hafve tillika fått hit en annan ny Journal, Jahrbücher der Gegenwart, utgifvare Schwegler, Philosophie Docent i Tübingen, med Zeller, Vischer, Reiff och andra till medarbetare, allt yngre, som det tyckes.
- 10 Denna håller bättre hvad lofvats. Börjades i fjol, utkom 1/2 år i form af vanlig Litteratur Tidning, med recensioner, ofta efter gammal slentrian; och bland hvilka de här ofvan nästnämndes uppsattser blott glesare förekommo. Med detta års början öfvergeck den från kvartblad till oktavformats häften och ny plan, »durch selbständige Erörterung der schwebenden Zeitfragen die – – Interessen der Gegenwart zu fördern, und damit die nach aussen gekehrte, – – Seite der Litteratur und Wissenschaft vertreten», här afskrifvet efter Januari häftet, som just ligger framför mig. Hallische Jahrbücher få der i början ett alldeles utmärkt loford för genialitet och ingripande inflytelse. Men
- 20 tillika förekomma sedan välskrifna uppsattser mot det antireligiösa hos Ruge och Bauer, och mot den af dem beskyddade formelt politiska, reflekterande poesin hos Herwegh o. s. v. Tilläfventyrs kan jag i sommar få tillfälle att skicka åt Dig häften. De der intagna æsthetiska artiklarna af Vischer, jemte andra af honom i Hallische Jahrbücher, äro nu redan äfven skildt aftryckta under titeln: *Kritische Gänge* (1., 2. Band, Tübingen), Fues, 1844 2 1/2 Thaler), som Du tilläfventyrs vore hugad requiera för egen räkning, i hvilket afseende jag här upptecknat anförda titel, tagen från den numera usla Berliner Litterarische Zeitung.
- 30 Med en fora, som härifrån för några dagar sedan afgeck, medförande bland annat till Kellgren i kuopio saker, skickade jag de böcker Du fått på Sundvallska auctionen, der jag för Din räkning gjort inopena. En nota medföljer här å priserna. En mängd böcker gingo alldeles för underpris. För min del inropade jag Ritter's Geschichte der Philosophie (för 7 Rubel Silber), Wirth's Ethik, bland nyare verk, och för öfrigt förnämligast äldre. Laurell, Lille och Schauman fingo de theologiska böckerna, vanligen för mycket låga priser. Hela auktionssumman geck blott till 826 Rubel Silber! Ett och annat, mera mot slutet af auctionen, inropades åter för Sterbhusets räkning, och kommer, jemte det outlösta, att säljas i början af nästa termin (deribland
- 40 samlingen af Daub's arbeten). Åtskilliga förbjudna böcker torde då äfven privatim komma att bortsäljas. – Tennemann's Geschichte der Philosophie, som Du hade begärt, och således för ett alldeles lågt pris, geck mig ur händerna, genom att försumlighet, för hvilken jag får bedja Dig om ursäkt. – De af Dig tillbakasända Hallische Jahrbücher hafva riktigt framkommit. Äfvenså Din sednare remiss af Sundvallska manuskrifter, den jag öfverlemnad åt Holsti till påseende.
- Mycken tack för Ditt vänskapsfulla deltagande för Robert. Att han borde komma ut till Tyskland, finner jag, och skall följa Ditt råd i detta
- 50 afseende, hvilket dock väl icke ännu nästa år kan verkställas, som det tyckes, i anseende till hans egna sväfvande planer, dem jag icke ville med magtspråk rubba. Hans journalistiska anläggning vet jag icke hvad jag skall säga om. Att han skulle uppöfva sig i ett mer populärt skriftställerij vore väl, synes mig, godt och braf. Men lika angeläget att förvärfva fri vetenskaplig method, som dock bör ligga till grund för en

ledigare behandling, hvilken omedelbart företagen lätt leder honom till ytlighet och en haltfattig vitterlek samt dilettantism, sådan den äfven i Sverige vanligen bedrifves. – Jag ville derfore, att han skulle företaga ett vetenskapligt arbete, och dessemellan försöka sig i något publicistiskt, hvilket nog lätt finge sin väg till trycket, utan företagandet af en Tidskrift på egen hand. Jag åberopar härvid gången af Din egen utbildning. Om Du godkänner min åsigt, så ber jag Dig omstämman honom genom ett bref. Mig hörer han icke. Men ingalunda vill jag, att Du skall till honom skriva något blott för min skuld, utan Din egen öfvertygelse. – Min hustrus och barns varma hälsningar till Dig ber jag att få framföra. Alltid

Din
J. J. Tengström.

274 J. R. TENGSTROM – J. V. SNELLMAN 14.XII
1844
HUB, JVS handskriftssamling

Helsingfors den 14 December.

Bästa Bror!

Den hjertligaste tacksägelse för brefvet, som Bror väl kan förstå var lika efterlängtadt, som kärkommet, – och så mycket kärkomnare, som det anlände öfver förmodan snart. Vi visste till hvem vi i en sådan sak borde vända oss och voro osäkra endast om huru svaret skulle utfalla: om Brors deltagande för våra stråfvanden tvekade vi ej ett ögonblick. – Med flit har jag låtit en postdag gå förbi för att låta saken något mera utveckla sig. –

Bror beder oss taga saken kallt och det ha vi äfven sökt göra, ehuru väl det är lättare sagdt än gjordt. Men alla hjertklappningar skola väl upphöra blott första steget engång är taget. Imellertid ageras saken ännu i djupaste tysthet. Runeberg, som nyligen var här, äfvensom Castren äro invigda i hemligheten och ha båda yttrat sitt bifall till planen, i synnerhet Runeberg. Icke alldeles så Pappa. Han menar att ett sådant förelag skall för mycket bortleda oss från våra studier. Men när skall ej samma skäl kunna anföras *mot*? Och jag tycker vi endast derigenom skola taga full vind i seglen. Egenteligen är Pappa äfven mera rädd för företaget, än han kan uppge några bestämda grunder för afstyrkande. Han vill derför ej absolut afråda; men å andra sidan ej tillstyrka. Jag vet ej om i hans bref förekommer något i saken, men passar det vid besvarandet och tycker Bror saken meriterar, så vore några ord härom säkert på sitt ställe.

Enligt Brors råd, som äfven i det närmaste öfverensstämde med vår ursprungliga plan komme den att uppta »Uppsattser rörande samtledens allmänna och i synnerhet den finska kulturen», såsom hufvudsak. En poetisk afdelning deri äfven finska originaler, intas skulle föregå och en afdelning notiser efterfölja, innehållande korta relationer af de anmärknings värdaste in och utlänska litterära företeelser af allmänt interesse. – Men hellre än att vidare orda om saken vill jag anföras huru vi förslagsvis uppsatt ämnen till några häften, på det Bror deraf lättast må inse vår mening: